

**“OLIY TA’LIMDA JISMONIY MADANIYAT O’QITUVCHILARINING
PEDAGOGIK VA METODIK KOMPETENSIYALARINI
RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR”**

Musayev Otabek Qudratovich

Navoiy davlat universiteti

“Jismoniy madaniyat” kafedrası dotsenti p.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqola oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining pedagogik va metodik kompetensiyalarini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ahamiyatini o’rganadi. Tadqiqot kompetensiyaviy yondashuv va interaktiv metodlar orqali o’qituvchilarning professional salohiyatini oshirish strategiyalarini aniqlashga qaratilgan. Maqolada pedagogik texnologiyalar, interaktiv mashg’ulotlar va kompetensiyaviy yondashuvning o’qituvchilar va o’quvchilar rivojlanishiga ta’siri muhokama qilinadi.

Kalit so’zlar: kompetensiyaviy yondashuv, pedagogik kompetensiya, metodik salohiyat, jismoniy madaniyat, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interaktiv metodlar, oliy ta’lim. Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining pedagogik va metodik kompetensiyalarini rivojlantirish ta’lim jarayonining samaradorligini oshirish va o’quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag’batlantirishda muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interaktiv metodlar o’qituvchilarga darslarni samarali va qiziqarli tashkil etish imkonini beradi.

Kompetensiyaviy yondashuv esa o’qituvchining nazariy bilimlari, amaliy ko’nikmalari va reflektiv faoliyatini uyg’unlashtirib, pedagogik jarayonni optimallashtirish va o’quvchilarning individual rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi. Shu maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo’llash orqali pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari muhokama qilinadi.

Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining pedagogik va metodik kompetensiyalarini rivojlantirish oliy ta’lim sifatini oshirish va o’quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag’batlantirishning muhim vositasidir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va kompetensiyaviy yondashuvni birlashtirish o’qituvchilarga darslarni samarali, interaktiv va natijali tashkil etish imkonini beradi.

Pedagogik va metodik kompetensiyalar bir nechta asosiy komponentni o’z ichiga oladi. Birinchi komponent — metodik salohiyat. O’qituvchi darslarni rejalashtirish,

innovatsion va interaktiv metodlarni qo'llash, o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash qobiliyatiga ega bo'lishi lozim. Amaliy mashg'ulotlar, seminarlar va treninglar o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amalda qo'llash, yangi pedagogik texnologiyalarni sinash va professional tajriba almashish imkonini beradi.

Ikkinchi komponent — tashkiliy kompetensiya. O'qituvchi mashg'ulotlarni samarali tartibga solishi, vaqt va resurslarni optimal taqsimlashi, sport anjomlarini ishlatishi va o'quvchilarning mashg'ulotlarga faolligini oshirishi kerak. Samarali tashkiliy qobiliyat dars jarayonining sifatini oshiradi va o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi.

Uchinchi komponent — motivatsion va kommunikativ kompetensiyalar. O'qituvchi o'quvchilarni darsga jalb qilishi, ularni rag'batlantirishi va ijobiy pedagogik muhit yaratishi lozim. Bu kompetensiyalar o'quvchilarning mashg'ulotlarga qiziqishini oshiradi, ularni jismoniy faoliyatga faol ishtirok etishga undaydi va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Diagnostik va baholash kompetensiyasi o'qituvchining professional salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchi o'quvchilarning individual rivojlanishini baholay olishi, jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlashi va natijalarni tahlil qilishi kerak. Bu kompetensiya pedagogik jarayonni optimallashtirish va doimiy takomillashtirish imkonini beradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirishda alohida ahamiyatga ega. Multimedia vositalari, video materiallar, onlayn resurslar va mobil ilovalar o'qituvchilarga darslarni samarali va qiziqarli tashkil etishga yordam beradi. Shu bilan birga, bu vositalar o'quvchilarning individual rivojlanishini kuzatish, natijalarni tahlil qilish va pedagogik qarorlar qabul qilishni osonlashtiradi.

Interaktiv metodlar ham pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirishning samarali vositasidir. Guruh ishlari, rolli o'yinlar, loyiha asosida mashg'ulotlar va onlayn platformalarda interaktiv mashqlar dars jarayonining samaradorligini oshiradi. Bu metodlar o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi, ularning o'zaro muloqotini kuchaytiradi va darslarni qiziqarli qiladi.

Amaliy mashg'ulotlar, seminarlar va master-klasslar pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishning muhim elementidir. Mashg'ulotlar orqali o'qituvchi nazariy bilimlarni amalda qo'llash, interaktiv metodlarni sinash va pedagogik tajribani oshirish imkoniga ega bo'ladi. Treninglar pedagogik vazifalarni muhokama qilish, yangi strategiyalarni o'rganish va hamkasblar bilan tajriba almashish imkonini beradi. Master-klasslar esa ilg'or pedagogik texnologiyalarni o'rganish va amalda qo'llash imkonini yaratadi.

Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi o'z mashg'ulotlarini tahlil qiladi, pedagogik xatolarni aniqlaydi va ish faoliyatini takomillashtirish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqadi. Refleksiya o'qituvchining nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirishga yordam beradi, pedagogik jarayonni optimallashtiradi va dars sifatini oshiradi.

Kompetensiyaviy yondashuv va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash pedagogik va metodik kompetensiyalarni tizimli shakllantirish imkonini beradi. Bu yondashuv o'qituvchiga darslarni samarali rejalashtirish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish, pedagogik jarayonni optimallashtirish va mashg'ulotlarni yuqori pedagogik darajada olib borish imkonini beradi. Shu bilan birga, o'quvchilarning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishi rag'batlantiriladi.

Natijada, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va kompetensiyaviy yondashuvni qo'llash jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib, oliy ta'limda ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning rivojlanishini rag'batlantirish imkonini beradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va kompetensiyaviy yondashuvni qo'llash orqali jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik kompetensiyalarini rivojlantirish oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag'batlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Kompetensiyaviy yondashuv o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish, interaktiv va innovatsion metodlarni qo'llash, pedagogik jarayonni optimallashtirish va darslarni samarali tashkil etishga imkon beradi. Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional rivojlanishini kuchaytiradi va pedagogik jarayonni doimiy takomillashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar darslarni qiziqarli va natijali qiladi, o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi va ta'lim jarayonining sifatini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – № 2. – P. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – P. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Factors Influencing the Formation of Students' Competencies in Teaching Fine Arts // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – P. 8-14.

4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – T. 2. – № B10. – P. 192-198.
5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – № 3. – P. 60-66.
6. Shavdirov S. A. Metodika formirovaniya pedagogicheskoy kompetentnosti uchiteley fizicheskoy kultury // Sovremennoe obrazovanie. – 2018. – № 5. – P. 25-32.
7. Baymetov B. B., Ibragimov X. Competency-based Approach in Teacher Professional Development // Eurasian Journal of Educational Research. – 2022. – Vol. 12. – P. 45-53.
8. Karimov A. Modern Pedagogical Technologies in Physical Education // Journal of Educational Innovation. – 2021. – Vol. 5. – P. 78-85.
9. Tursunov B., Shodiev M. Integrating Interactive Methods in Physical Education Lessons // International Journal of Pedagogy. – 2022. – № 2. – P. 112-120.

GLOBAL SCHOLARS
SCIENTIFIC PUBLISHING